

NATUR OG MILJØ BULLETIN NORGES NATURVERNFORBUND

Dødsskyene fra Kola

MIDTEN

Gjennombrudd for miljøskip

SIDE 9

Mer rot om bioteknologi

SIDE 3

Paraskogplanen utsatt igjen

SIDE 8

Fortviler over avgasskrav

SIDE 11

Nordsjøplanen: Norge for optimistisk

–Norge overvurderer effekten av de norske miljøtiltakene i Nordsjøplanen sammenlignet med tiltakene i Sverige og Danmark. Det mener en gruppe studenter ved et tverrfaglig miljøstudium ved universitetet i Roskilde i Danmark. De har laget rapporten «Et hav af avtaler» som systematisk tar for seg effektene av Nordsjø-landenes foreslåtte tiltak i Nordsjøplanen.

Av LILLY NÆSS

På bakgrunn av offisielle tall har de sju studentene beregnet hvordan Norge, Sverige og Danmark kan gjennomføre Nordsjøplanens målsetting om å redusere av utslippene av nitrogen og fosfor fra landbruk, kommunale renseanlegg og industri.

Ikke foregangsland

–Det ser ut til at Norge regner med å oppnå mer enn Sverige og Danmark. Men man kan ikke bruke dette argumentet til å framheve Norge som foregangsland. Tvert imot ser det ut til at Norge overvurderer effekten av de hittil planlagte tiltak, sammenlignet med de andre to landene, skriver studentene i rapporten.

De grunngir dette med flere punkter. Blant annet nevner de at norske regler for å bringe ut gjødsel er mindre strenge enn både i Sverige og Danmark. Men samtidig peker de også på at kravene overfor landbruket i

alle tre landene blir uthulet på grunn av dårlig gjennomføring. Et annet punkt er at mens det både i Danmark og Sverige stilles krav til vinterdekket jord, såkalt «grønne vinterdekker», blir det ikke gjort i Norge.

Betydelig utslippskilde

–Det største problemet ved kravene til landbruket i de tre landene er at det ikke blir krevd stukturelle tiltak – det vil si tiltak som motvirker den nåværende regionale fordelingen og spesialiseringen av produksjonen, samt tiltak som senker de stramme produksjonskravene. I alle tre landene er dette opp til de landbrukspolitiske prioriteringene, heter det i rapporten.

Studentene peker også på at tiltak overfor industrien når det gjelder krav til nitrogen og fosfor, glimrer med sitt fravær i Norge – som i Sverige. Særlig trekker de fram som negativt at næringsmiddelindustri og andre bransjer som slipper ut fosfor og nitrogen, ikke er tatt med i beregningene i Nordsjøplanen.

–Man kan regne med at dette er en betydelig utslippskilde i vassdragene, selv om det ikke finnes måleresultater, heter det i rapporten, som er ganske kritisk på dette punktet. Studentene hevder at ingen i SFT vet størrelsen på disse utslippene – verken når det gjelder konsentrasjon eller mengde.

Bare veiledende

–Den nye veiledningen fra SFT legger ikke opp til å beregne avgifter etter forurensing, men bare etter vannmengde. Veiledningen er heller ikke bindende, men bare «veiledende». Det innebærer at forurenserne ikke betaler, heter det i rapporten.

Studentene mener videre at folks protester mot å øke kloakkavgiften i de kommunene som skal bygge renseanlegg, må kunne imøtegås med krav om at industrien skal betale sin del. Fordi betalingen foregår etter vannmengde og ikke i forhold til konsentrasjonen av forurensende stoffer, er det nå vanlige folk som subsidierer industrien, hevder studentene.

Norges Naturvernforbund Telefon: (02) 71 55 20
 Postboks 2113 Grünerløkka Telefax: (02) 71 56 40
 0505 Oslo 5 Prod.: GPG Sats & Trykk as
 Bankgiro: 1720.05.00717 Annonser: NMR, (02) 61 62 10
 Postgiro: 5 09 46 02 Prod.: GPG Sats & Trykk as
 Ansv. red.: Gunnar Bolstad

Rop på Skauge!

Det er blitt lettere å være vitsemaker i miljøbevegelsen i det siste. Man behøver ikke å si mer enn «miljøpolitisk snuoperasjon» før folk bryter sammen i krampelatter.

I disse tider kan det være hasardiøst å skrive lederartikler på søndag kveld om miljøvernministerens politiske framtid når bladet ikke er leserne i hende før torsdag.

Likevel tyder det meste på at Kristin Hille Valla sitter trygt fram til 10. oktober. Da kommer statsbudsjettet. Og det er statsbudsjettet som blir Hille Vallas miljøpolitiske eksamen. Da først får vi se om vurderingsministeren har fått til noe som helst i sitt politiske lønnekammer.

Meldinger fra ulike hold gir imidlertid grunn til bekymring. Signalene så langt tyder på at departementets naturvern-avdeling og Direktoratet for Naturforvaltning kommer til å bli rammet av Arne Skauges sparekniv. Særlig ille ligger det for øyeblikket an for den delen av budsjettet som dreier seg om erstatning for rovvilt-skader. Dermed ligger det an til en unødvendig forverring i klimaet mellom verneinteresser og sauebønder. Totalt sett skal det ligge an til et kutt på oppunder 100 millioner kroner på naturvernfeltet.

Nå ville vi ikke tatt disse signalene så alvorlig dersom de ikke hadde passet så godt inn i den politikken Hille Valla fører. Hun har åpenlyst valgt å nedprioritere arbeidet med det klassiske naturvernet, noe som foreløpig har ført til trening av viktige stortingsmeldinger om barskog, rovvilt – og for den saks skyld også bioteknologi.

Hille Valla er blitt utsatt for usedvanlig krass kritikk i det siste, ikke minst fra egne rekker. Men det er altså ingen fellingstillatelse å hente før budsjettet foreligger, der har statsråden en garantist i partifelle Ragnhild Queseth Haarstad.

Haarstad setter et klart krav til budsjettet: Miljøverndepartementet skal oppnå en like stor økning i år som de gjorde i fjor. Det er neppe noe ambisiøst mål, men kan likevel bli en prøvestein for den borgerlige regjeringen.

For det er klart at det er en samlet regjering som står bak den hittil fullstendig mislykkede snuoperasjonen. Det er Syse, Bondevik og ikke minst Jakobsen som må ta ansvaret for å ha satt et så politisk uferent menneske som Hille Valla på miljøtaburetten. Og det er like klart at norsk miljøpolitikk egentlig ikke utformes i Miljøverndepartementet, men i Nærings-, Landbruks-, Fiskeri-, Samferdsel- og Olje- og energidepartementet – og sist, men mest i Finansdepartementet.

Så om vi roper til Skauge'n – får vi svar?

Gunnar Bolstad

Vassdrags-treffene 1990

Ny verneplan for vassdrag er ventet med det første, og det er fare for at flere av de store vassdragene blir utelatt. Derfor retter Samarbeidskontoret for frittstående vassdragsgrupper oppmerksomheten mot vassdragsvern ved å invitere til fire treff i sommer. Treffene skjer i Breheimen 13.-15.juli, Grøvdalen 27.-29.juli, Gaular 28.-29.juli og i Lomsdalen 11.-12.august. Treffene er lagt opp med dagsturer i de bevaringsverdige områdene, og debatt eller dans ved kveldsbålet.

– Vi vil at flest mulig skal se de naturskjønne områdene som står på spill, og bedre kontakt mellom lokale vassdragsgrupper og folk fra andre kanter av landet gir oss politisk styrke, sier Per Flatberg ved Samarbeidskontoret til N&M Bulletin.

Atomkraft i EF

Det er fortsatt atomenergi som dominerer EFs energiforskning, selv om det har skjedd en viss opprioritering av forskning på andre energikilder. Atomenergien får over 11 prosent av de samlede forskningsmidlene til teknologisk utvikling. (Information)

Kjære redaktør!

Body Shop har med rett en image som miljøvennlige, men vi er dessverre ikke helt perfekte ennå. Men vi er på rett vei. Som nevnt i artikkelen (N&M Bulletin 12/90) har Body Shop International for eksempel satt i gang en egen intern miljøaksjon som inkluderer blant annet analyse av vår emballasje. Da vet vi at overskriften «Body Shop med PVC i flaskelekk» er feil. Som alle andre som er interessert i miljøvern er vi naturligvis klar over at PVC er miljøskadelig. Vår erklærte offisielle policy er ingen PVC og vi streber etter å bli PVC-fri i

Skagerak truet

Nitrogenrikt vann fra Atlanterhavet stimulerte den ekstreme oppblomstringen av giftalgen *Chrysocromomulina*, som blant annet forårsaket fiskedøden i Skagerrak sommeren 1988, skriver Dagens Nyheter.

Tidligere har forskerne hevdet at det var nitrogenutslipp fra land som bidro til den ubalansen som ledet til algeblomstringen.

Det store havforskningsprogrammet «Skagex-90» som nylig er avsluttet kommer sannsynligvis til å kullkaste denne teorien. «Skagex-90» har samlet forskere fra sju land – Sovjetunionen, Polen, Øst-Tyskland, Vest-Tyskland, Danmark, Norge og Sverige.

Nytt Kattegat?

–Forholdene i Skagerrak likner på Kattegat. Det er dybdeforskjellene som foreløpig har berget Skagerrak fra å komme i like stor økologisk ubalanse som Kattegat, sier Bernt Dybern, som er sjef for det svenske fiskeridirektoratets havlaboratorium i Lysekil. (Dagens Nyheter)

Regjeringen roter med bioteknologi

Regjeringens bioteknologimelding er utsatt på ubestemt tid. –Uenigheten som oppsto under departementshøringen avslører Høyres råkjør i saken, sier nestleder Karen Johanne Baalsrud i Naturvernforbundet, som også kritiserer miljøvernminister Kristin Hille Vallas rolle.

Av GUNNAR BOLSTAD

Hovedkonklusjonene i bioteknologimeldingen ble lagt fram på en pressekonferanse i begynnelsen av juni, og underlig nok ble så meldingen sendt på en intern departementshøring. Saken er utsatt inntil videre og innholdet i meldingen er fortsatt unndratt offentlighet. Dette forsterker inntrykket av at regjeringspartiene ikke var tilstrekkelig samstemt før konklusjonene i meldingen ble lagt fram.

Hvor er Hille Valla?

–Det er ganske utrolig at Miljøverndepartementet kan legge fram konklusjonene i en melding som er så uferdig som bioteknologimeldingen har vist seg å være, mener Baalsrud, som etterlyser miljøvernministerens innsats: –Kristin Hille Valla har inntatt en helt passiv holdning i saken. Det er helt uakseptabelt at hun ble observert i Stortinget samtidig med

regjeringskonferansen der den viktige saken ble drøftet. Hun var i tillegg bortreist når saken endelig skulle legges fram.

Mohr i trippelrolle

–Vi får håpe at utsettelsen betyr at det nå er fornuften som seirer, sier Karen Johanne Baalsrud, som tidligere har rettet sviende kritikk mot konklusjonene i meldingen. Baalsrud har også uttrykt skepsis til den dobbeltrollen Viggo Mohr har spilt. Mohr, som har ført meldingen i pennen, har også som leder i NTNFs bioteknologiske utvalg gått kraftig ut mot meldingens innhold.

–Når det også viser seg at Mohr er leder for Norges Fiskeriforskningsråd, går hattebyttene fortere unna enn det er forsvarlig. Det er grenser for hvor mange verv en person kan ha innenfor samme fagfelt før man blir inhabil, mener Baalsrud.

–Av de mange sakene som

Miljøverndepartementet lovte Stortinget i vårsesjonen, er dette den eneste som nesten kom i mål. Det er nå om å gjøre at meldingen blir behandlet i høstsesjonen, ikke minst i forhold til EF-prosessen, men også fordi det nå faktisk er fritt fram for å utplassere genmanipulerte organismer i naturen inntil det kommer et regelverk, sier Baalsrud.

Patentering

–Det er bra at Kristelig Folkeparti og Senterpartiet nå tydeligvis kommer på banen i patenteringssaken. Det meldingen legger opp til nå er at det ikke skal være lov å patentere høyrestående organismer, men så lenge man ikke sier noe om patent på gener er dette et illusorisk forbud. Eier du hjertet, eier du kroppen også. Det er vanskelig å karakterisere folk som prøver å gjøre om biologiske realiteter gjennom politiske vedtak, avslutter Baalsrud.

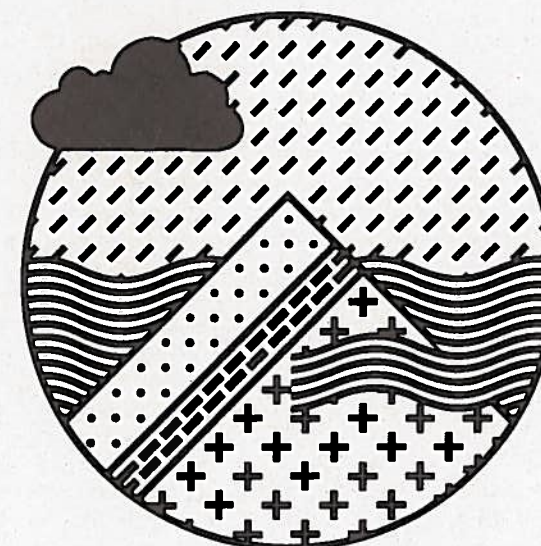
Industrien lobber

En rekke av Europas største kjemikonserner har etablert en ny lobby-organisasjon som skal påvirke EF-kommisjonen og medlemslandene til å skape bedre konkurransevilkår for den bioteknologiske industrien i Europa.

Organisasjonen Senior Advisory Group Biotechnology (SAGB), som teller ledende medarbeidere fra blant annet ICI, Unilever, Sandoz, Monsanto og Hoechst, vil ha vedtatt et EF-direktiv om patent på genmanipulerte dyr og planter som for øyeblikket er til behandling i medlemslandene.

SAGB vil ha fjernet all særlovgivning om bioteknologi for ikke å diskriminere genmanipulerte produkter. De vil også ha de bioteknologiske produktene godkjent via én felles EF-avgjørelse i stedet for varierende godkjennelsesprosedyrer i de enkelte landene.

SAGB ser det som sitt mål å skape et klima som understøtter bioteknologien i Europa, sier gruppen i et notat til EF-kommisjonen. (Information)

MILJØGEOLOGISK KONFERANSE I NORGE 1990

OSLO, 21.-22. NOVEMBER 1990

1. SIRKULÆRE OG YTTERLIGE INFORMASJON FÅES VED HENVENDELSE TIL:

MILJØGEOLOGISK KONFERANSE 1990
 v/GEO-RECON GROUP
 Bernhard Herres vei 3
 0376 OSLO 3

Norsk
 Geologisk
 Forening

Norges
 Naturvernforbund

Fellesforbundet sure

Fellesforbundet er sure på Miljøverndepartementet. Forbundet har nemlig ikke kommet med på departementets høringsliste i barskogsaken, og har klaget på dette i et brev til departementet. Både den lokale og sentrale høringslisten ønsker Fellesforbundet å komme med på, da forbundet mener at en verneplan for barskog «i høy grad vil få konsekvenser også for våre medlemmer». De ber også om å få møte i de regionale barskogutvalgene.

Må skjerpe seg

SFT har bedt Elkem-Rockwool om å skjerpe seg. Både i Trondheim og i Larvik har bedriften overskredet SFTs utslippsgrenser. I et brev fra SFT blir bedriften bedt om å sette i verk tiltak for å få utslippene ned og å redegjøre for tiltakene som gjennomføres.

EF-støtte til øst

EF-kommisjonen har gitt klar-signal for bistand til flere miljøprosjekter i Ungarn og Polen. Kostnadsrammen for prosjektene er på rundt 350 millioner kroner. Prosjektene skal blant annet redusere forurensede utslipp fra industrien, forbedre vannkvaliteten og avfallsbehandlingen, og etablere systemer for overvåking av miljøsituasjonen.

Takk for støtten!

GRIMSTAD KONSERVESFABRIKK
4891 GRIMSTAD

Hellik Teigen
3300 Hokksund

Lysning for returplast:

Industrien vil satse

Næringslivet vurderer nå mulighetene for et resirkuleringsanlegg for plast. Etter at Klemetsrud-anlegget utenfor Oslo ble lagt ned, finnes det nå ingen muligheter for resirkulering av plast i Norge.

Av GUNNAR BOLSTAD

—Norsk Hydro har påtatt seg å utføre en forstudie. Når den avsluttes til høsten, håper vi å trekke til oss interesserte investorer, sier markedssjef Lars Kildahl i Norsk Hydros petrokjemidivisjon.

Kildahl understreker at det er nødvendig å utvikle et kommersielt konsept. —Dette blir ikke nødvendigvis et svært lønnsomt prosjekt, men det er viktig at det har et økonomisk bærekraftig grunnlag, sier Kildahl, som opplyser at Norsk Hydro har valgt å se på Grenlands-området som en mulig lokalisering for et resirkuleringsanlegg.

Rasteplasser

—Hva slags produkter kan man lage av resirkulert plast?

—Vi tror det er viktig å utvikle ferdige produkter. Vi har vurdert produkter som bord og stoler til rasteplasser, støyskjermer og stolper.

Hittil har man i resirkulerings-sammenheng tenkt mest på å utvikle nytt råstoff av returplasten, såkalt regranulat, som i noen sammenhenger skulle erstatte jomfruelig plaststoff. Imidlertid er plast både et rimelig og konjunkturavhengig råstoff. Derfor kan den resirkulerte plasten vanskelig konkurrere med den jomfruelige råvaren, og det kan bli vanskelig å finne avsetning for den.

Etterhvert som et resirkulerings-system kommer i faste for-

mer, vil det bli mulig å definere avfallsstrømmer bedre, og dermed skape mer raffinerte anvendelsesformer, mener Kildahl.

Tilbakeslag

Arbeidet med å få til en tilfredsstillende ordning for gjenvinning av plast i Norge har lidd flere tilbakeslag den siste tiden. Dette har ikke minst vært frustrerende for dem som har forsøkt å levere returplas-

I Miljøverndepartementet toer man som vanlig sine hender. Der regner man nå med at industrien vil gjøre jobben. Imidlertid kan det bli aktuelt å gå inn med en investeringsstøtte på fem-seks millioner kroner, får N&M Bulletin opplyst i departementet.

Returpapirskandalen

I et forsøk på å blidgjøre de «oppviglerske» Senterungdommene foran landsmøtet på Fagernes forrige helg, bestemte Miljøverndepartementets politiske ledelse seg for å gi 15 millioner til kommuner og private innsamlere av returpapir. Statsekretær Per Kristian Skuldberg benekter at dette er gjort for å blidgjøre Senterungdommen.

Av LILLY NÆSS

Problemene med gjenvinning av returpapir har lenge vært en hard nøtt for den politiske ledelsen i Miljøverndepartementet. Papiret bare hopper seg opp og ingen er villige til å ta imot det, verken i Norge eller utlandet. Etter det Natur & Miljø Bulletin har grunn til å tro gir nå Miljøverndepartementet disse pengene til kommuner og papirinnsamlere dels for å holde motivasjonen oppe, slik at papirinnsamlingen kan fortsette, og dels for å «blidgjøre»

Senterungdommen. I et internt notat fra 21. juni som Natur & Miljø Bulletin kjenner til, ber nemlig personlig sekretær Marit Arnstad sine politiske kolleger om å gå ut i media - i forkant av Senterungdommens landsmøte - med et opplegg for arbeidet på avfallssiden. I notatet skriver hun videre:

— Ennå finnes det ikke løsning på avsetningsproblemet, men det er viktig at sorteringen og innsamlingen ikke stopper opp. Etter det Natur & Miljø Bulletin kjenner til var det tidligere enighet om å bevilge penger, men ikke om hva de skulle brukes til. Enkelte karakterise-

rer nå avgjørelsen som ett slag i luften.

— Nei, dette betyr ikke bare økt lagerkapasitet. Pengene løser avsetningsproblemet, og det er en romslig ramme også. Papiret blir omsatt i Sverige, så dette er på ingen måte et slag i luften, sier statsekretær Per Kristian Skuldberg. Neste år vil det komme en Stortingsmelding om avfallsbehandling som utarbeides på grunnlag av innstillingen som legges fram første november om avfallsminimering og gjenvinning. Stortingsmeldingen vil trolig legges fram neste vår.

Like mye kvikksølv i Grenland

—En uhyggelig melding, sier avdelingsdirektør Ole Harbitz i Statens Næringsmiddeltilsyn (SNT). SNT vil opprettholde forbudet om å omsette fisk og skalldyr fra indre fjordområder i Grenland etter den nye undersøkelsen som viser at blåskjell i Grenlandsfjordene inneholder like mye kvikksølv som for tre år siden, da Norsk Hydros klorfabrikk på Herøya ble stengt.

Av LILLY NÆSS

—Dette store miljøgiftproblemet vil kunne eksistere i lang tid framover. Det er fortidas synden som nå slår tilbake. De nye undersøkelsene viser hvor ng vei det er fra et utslipp stanser til næringskjeden er rensset opp, sier en bekymret Harbitz til Klassekampen.

Dioksiner

—Det er ikke overraskende at kvikksølvnivået ikke er endret. Det har jo ikke skjedd noen endring i utslippene. Det vesentlige problemet er ikke kvikksølv, men dioksiner, sier Leif Stige, seksjonsleder i SFT

i Skien til N&M Bulletin. Verken han eller avdelingsdirektør Gunnar Jordfald i SFT sentralt er særlig forbauset over Hydro-rapportens innhold som blant annet viser at det nå lekker ut kvikksølv fra blant annet Ski-enselva og Gunnekleiv-sedimentene.

Førti tonn kvikksølv

Ifølge rapporten, som er laget av Norsk Hydros Forsknings-senter i Porsgrunn, ligger det i dag omlag 25 tonn kvikksølv i Gunnekleiv-sedimentene på bunnen. I perioden fra 1982 til 1987 er tilførselen beregnet til omlag 100 kilo hvert år. I de 40 årene som klorfabrikken eksisterte, ble det sluppet ut minst

80 tonn kvikksølv direkte i Gunnekleivfjorden. I rapporten heter det også at mengden av kvikksølv direkte under fabrikkene i dag er minst fem tonn, mens det i grunnen like utenfor fabrikkene kan være opp i mot 40 tonn, skriver Klassekampen.

Jordfald holder overfor N&M Bulletin fast ved politikerløftet om at det i år 2000 skal være mulig for folk å spise skalldyr og fisk fra Grenlandsfjordene. Ole Harbitz i SNT karakteriserer imidlertid dette som en stor illusjon, og uttaler til Klassekampen at forbudet mot å omsette fisk og skalldyr fra de indre fjordområdene må opprettholdes.

Hydro satser på PVC

Det er nå på det nærmeste klart at det blir en ny PVC-fabrikk i Hydro-regi i Grenland. Den nye fabrikk skal ligge inne på det allerede eksisterende fabrikkområdet som Norsk Hydro har på Rafnes i Bamble.

Av GUNNAR BOLSTAD

I løpet av et års tid skal Hydro-ledelsen fatte vedtaket om å legge den nye PVC-fabrikk til Rafnes. En såkalt hovedstudie skal gi svar på om den fabrikk på Rafnes vil bli et mer lønnsomt alternativ enn en utvidelse av PVC-fabrikk som Norsk Hydro har i Aycliffe i Storbritannia.

En PVC-fabrikk på Rafnes vil bety en fullt integrert PVC-prosess, fordi Hydro allerede produserer VCM der. VCM er hovedråstoffet i PVC-produksjonen. Totalt vil Hydros PVC-produksjon øke med 100.000

tonn i året, i tillegg til de 330.000 tonn som konsernet produserer i dag.

Omstridt stoff

PVC er et omstridt plaststoff. Naturvernforbundet har i samarbeid med flere internasjonale miljøorganisasjoner innledet en kampanje mot bruk av PVC, fordi det er en klorbasert plasttype.

—PVC har lang levetid, er energigunstig i produksjon og har stor anvendelighet. Veksten i forbruket ser ut til å fortsette, sier direktøren i Hydros petrokjemidivisjon, Håkon Langballe, til konsernets egen avis, Profil.

Tysk melk giftig

Skal du på ferie til Tyskland i sommer? Vær forsiktig! Det tyske forbrukertidsskriftet Öko-Test-Magazin har nemlig testet 36 melkesorter og funnet det kreftframkallende stoffet Aflatoxin i fire av melkesortene.

Dette giftige stoffet stammer fra tropisk importert dyrefôr og havner i melka via kuas stoffskifte. På tross av at problemet er kjent både hos helsemyndigheter, meierier og forhandlere av dyrefôr, blir dette tropiske dyrefôret fortsatt importert og gitt til dyrene. Forbrukertidsskriftet Öko-Test-Magazin råder derfor folk til å kjøpe melk som er produsert ved biodynamiske metoder.

STENSLI

MEKANISKE VERKSTED A/S

Når det gjelder vannkraft:

- Turbinrevisjoner
- Ventilrevisjoner
- Modernisering
- Service
- Luker
- Varegrinder
- Turbinrør

Verksted og kontor: Bergermoen,
3520 Jevnaker
Telefon (063) 11 500
Regulatoravd.: (067) 24 766
Telefax: (063) 12 846

Takk for støtten!

PLM Moss Glassverk A/S
EB Datakabel a.s.
Halvorsen Plastservice Kragere
SCANROLL AS, Hauger skolevei 16 1351 RUD
Hansens Røkeri A/S, Drammen

3/4 Ha og Lilleby Smelteverker
3/4 SHIP-RING Morgedalsvn. 29, 0378 Oslo 3 telefon (02) 14 81 92

Stopp dødsskyene

– Sør-Varanger ørken om 20 år!

–Velger sovjeterne egen renseteknologi, er Sør-Varanger ørken om 20 år. Det koster regjeringen 200 millioner kroner å redde Øst-Finnmark. De 2,5 millionene de ga holder ikke, mener Kåre Tannvik, initiativtaker til aksjonen «Stopp dødsskyene fra Sovjet» – aksjonen som nå har 2500 støttespillere i ryggen bare i Sør-Varanger.

Av LILLY NÆSS

Kåre Tannvik og aksjonen «Stopp dødsskyene fra Sovjet» har som mål å få rensat Nikkel innen 1993, og ønsker i den anledning et norsk-finsk rense-samarbeid.

–Et slikt samarbeid vil gi maksimal renseseffekt. Man vil kunne tilby et opplegg for finansiering og hjelp slik at det blir mulig for sovjeterne å si ja til prosjektet. Prosjektet bør presenteres for begge lands regjeringer.

–For investerer sovjeterne i egen teknologi – den såkalte Vanjukov-metoden – blir Sør-Varanger ørken om 20 år, sier Tannvik.

Sovjetisk prestisje

Det er i august-september at sovjeterne skal avgjøre hvilken teknologi de skal satse på. Tannvik forklarer at det også ligger elementer av prestisje i det sovjetiske alternativet. En av lederne ved et av nikkelverkene har tidligere vært med på å utvikle den såkalte Vanjukov-metoden, og er også tidligere minister.

–Dette gjør det hele enda mer foruroligende, og gjør behovet for finansiering enda mer aktuelt. Vi må gi sovjeterne et tilbud de ikke kan avslå, sier Tannvik og refererer til at den Nordiske Industribanken har gitt et tilbud på 200 millioner US-dollar til rensetiltak på Kola. Den norske regjeringens bevilgning til et forprosjekt for å kartlegge mulighetene for bruk av norsk teknologi på Kola bare fnyser han av.

–Dette holder ikke. Det må hundretalls millioner til om det skal hjelpe. Først da kan vi «diktere» sovjeterne vestlig teknologi, mener han. Tannvik framholder at det vil koste regjeringen 100-200 millioner kroner å redde Øst-Finnmark.

Vil ikke bo i ørken

–Hvis myndighetene mener at prisen er for høy, må de si fra med en gang. Da må de ikke bruke 200 millioner til omstilling av Sør-Varanger. Ingen vil nemlig bo i en ørken, sier Tannvik. På vegne av aksjonen krever han at de aktuelle 200 millionene tas fra Forsvarsbudsjettet. Han mener at den kalde krigen nå er blitt avløst av

den varme krigen – krigen mot miljøtrusselen.

–Forsvaret bruker millioner på å ligge mellom furutrærne i Pasvik. Mens de ligger der dør trærne de ligger bak. Milliardene som nå spares på Forsvarsbudsjettet som følge av demokratiseringen i Øst-Europa, må ikke gå til OL på Lillehammer forlanger han.

–Disse pengene skal brukes til miljøforsvar, krever han på vegne av aksjonen som teller alt fra direktører, husmødre, lærere og kommunestyrerepresentanter. Tidligere har aksjonistene krysset den sovjetiske grensa og lenket seg sammen rundt Treriksrysa i protest mot Nikkel-utslippene. De har fylt surt vann i sovjetiske og norske industrileders konjakkglass under en konjakkfest i Kirkenes nylig og demonstrert i Kirkenes sentrum.

–Får vi ikke gjennomslag fortsetter vi aksjonene, sier Tannvik. Annen juli drar aksjonen til Nikkel for å få folk der til å danne aksjon. De har allerede gode kontakter med en lokalavisredaktør.

NNV gir honnør til aksjonen

–Jeg forstår godt at denne gruppa har satt i gang med en del «spenstige» aksjoner som skaper gjennomslag i media. Aksjonen «Stopp dødsskyene fra Sovjet» er nyttig slik at Syse og Hille Valla nå får fart på seg. Det sier Tore Killingland, Naturvernforbundets fagsjef i en kommentar til Natur & Miljø Bulletin.

Av LILLY NÆSS

Killingland karakteriserer miljøbelastningen i Sør-Varanger som den viktigste og alvorligste i landet for øyeblikket. Av den grunn syns han det er viktig at

en slik aksjon er i gang.

–Aksjonen er en brekkstang for å få hull på en del diplomatiske byller som er til hinder for et reelt samarbeid mellom Norge og Sovjetunionen, sier Killingland som støtter aksjonens faglige innhold.

–Aksjonistenes faglige kunnskaper om handelssamkvem med Sovjet er store, og er noe som både Naturvernforbundet og norske myndigheter kan lære av, mener Killingland.

Nordisk innsats mot Nikel-utslippene

Norsk og finsk industri har prosjekter på gang i de sovjetiske byene Nikel og Zapolyarny. Disse prosjektene kan redusere forurensingen fra de beryktede Nikel-verkene. Norske Elkem Technology ønsker å modernisere ved å bygge ut smelteovner og å installere renseanlegg, mens finske Outokumpu vil bygge nye ovner.

Av LILLY NÆSS

Elkem Technology har både i januar og mai i år vært i Sovjetunionen og sett på mulighetene for å hjelpe sovjeterne med sin teknologi. De har også hatt kontakt med sovjetiske myndigheter. Det er to nikkelverk som skal være inne i bildet – det såkalt Pechenga-kombinaten – som består av ett smelteverk og ett forbehandlingsverk – i byene Zapolyarny og Nikel.

Modernisering

Elkem Tehnologys konsept går i korthet ut på å modernisere allerede eksisterende elektriske smelteovner ved å bygge dem om og montere renseanlegg. Prisen blir i underkant av en milliard norske kroner. Dette prosjektet har imidlertid lavere investeringskostnader enn de to andre prosjektene.

Det finske Outokumpus' konsept går ut på å skifte ut de elektriske smelteovnene med såkalt «flashsmelter» – en

ovn som bruker svovel som brennstoff. Denne løsningen vil trolig redusere utslippene av svoveldioksid (SO₂) til omlag 9.700 tonn i året. Renseeffekten ved både den norske og finske løsningen antas å være rundt 95 prosent. Prislappen for det finske konseptet antas å ligge på rundt 1,2 milliarder finske mark.

Katastrofal og kortsiktig

Det har også vært snakk om et samarbeid mellom Elkem og den finske bedriften, men dette er ennå ikke avklart. Sovjeternes eget konsept går ut på å skifte til en såkalt Vanjukov-ovn og gå bort fra elektrisk smelting. Det antas at hvis denne løsningen velges, vil det i 1998 fortsatt være et utslipp av svoveldioksid (SO₂) på 15.000 tonn i året i Nikel og Zapolyarny. Prisen for den sovjetiske løsningen er satt til rundt 300 millioner sovjetiske rubler. Kilder som Natur & Miljø har vært i kontakt med, karakteri-

serer den sovjetiske metoden som katastrofal og svært kortsiktig.

Fra norsk side er man bekymret over at valg av sovjetisk teknologi vil føre til en altfor lav reduksjon av utslippene – og at reduksjonene vil komme altfor sent.

Dråpe i havet

Selv om den norske regjeringen har bevilget 2,5 millioner kroner til et forprosjekt for å kartlegge bruken av norsk teknologi og kompetanse i omleggingen av nikkelverkene på Kola, er det helt klart at dette bare er en dråpe i havet. Den gjengse oppfatningen både blant myndigheter og innen industri, er at det hele vil avhenge av penger og om norske myndigheter er i stand til å tilby sovjeterne gode nok lånemuligheter. Det er altså opp til den norske regjeringen om sovjeterne skal bli i stand til å gjøre noe med utslippene sine over Øst-Finnmark.

Norsk-sovjetisk helsesamarbeid

Både fylkesmannen og fylkeslegen i Finnmark ønsker å opprette en ny arbeidsgruppe under miljøvernavtalen mellom Norge og Sovjet. Meningen er å studere helserisikoen i forbindelse med luftforurensingen i grenseområdene mellom Norge og Sovjetunionen. Forslaget blir trolig avgjort til høsten.

Av LILLY NÆSS

Det er fylkesmannens miljøvern-avdeling i Finnmark som foreslår dette i et brev til Miljøverndepartementet. Bakgrunnen er at Regionsykehusets avdeling for klinisk farmakologi og toksikologi ved universitetet i Tromsø er interessert i å studere helserisikoen i

forbindelse med luftforurensing i grensetraktene. Helsemyndighetene i Murmansk i Sovjetunionen jobber allerede med et lignende prosjekt.

Arbeidsgruppe

Fordi det allerede foregår målinger av svoveldioksid og tungmetaller i grenseområdene Norge-Sovjet, bør man følge

opp dette arbeidet, mener fylkesmannens miljøvernleder med støtte fra både fylkesmannen og fylkeslegen i fylket.

Trolig blir det regionsykehusets avdeling for klinisk farmakologi og toksikologi ved Universitetet i Tromsø og tilsvarende institutt i Murmansk, samt fylkeslegene som kommer til å utgjøre en arbeidsgruppe.

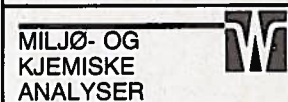
Takk for støtten!

 «I gjenvinningens tjeneste»
 NORSK JERN HOLDING AS – fra statlige millionsubsidier til lønnsom drift!
 NORSK LÆRERLAG Støtter NNVs arbeid for et bedre miljø!
 MILJØBYEN DRAMMEN
 Pb 56 Grefsen, 0409 Oslo 4 Tlf. (02) 18 40 01
 HEBNES TRE AS 4195 Hebnes • Tlf. 79 56 33
 HAUGESUND MEIERI
STENTOFON Pb 733 7001 Trondheim Tlf. (07) 52 40 00

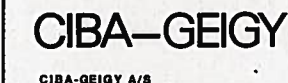
Takk for støtten!

NORSAS
A.S. NORSK SPESIALAVFALLSELSKAP
Pb 94, 1324 Lysaker
Tlf. (02) 73 08 40

WEST-LAB AS
Oljevn. 2, N-4056 Tananger
Tlf. (04) 69 79 99

Bjugn Industrier A/S
Renovasjon av fiskeavfall fra oppdrettsanlegg og industri.
Kontakt Fagerbæk.
Tlf. 076/28 540

Barskogplanen utsatt igjen

Regjeringens forslag til barskogplan er utsatt igjen. Etter at Hille Valla lovet å få saken ut av verden før sommeren, er saken nå berammet til «i løpet av sommeren».

Av LILLY NÆSS

Alt tyder på at saken nå er en uhyre varm potet for regjeringen. Trolig forsøker også Høyre (unntatt Johan C. Løken) å manøvrere seg inn i en posisjon der de kan gi Senterpartiet et miljøpolitisk spark på skinnelleggen. Signaler fra enkelte Høyre-representanter på Stortinget viser en større vernevilje enn det Senterpartiet oppviser.

Presset mot miljøvernminister Kristin Hille Valla fortsetter å bygge seg opp fra flere hold. I et brev fra Utenriksde-

partementets seksjon for miljø og utvikling minner man om de internasjonale forpliktelsene Norge har til vern av dyr og planter.

Internasjonale protester

Også statsministerens kontor får henvendelser fra internasjonale organisasjoner der Norges ansvar som pådriver i miljøkampen understrekes.

Verdens Naturfond i Danmark (WWF) er bekymret over hvordan det vil gå med barskogen i Norge. Særlig er danske ne bekymret over miljøvernminister Kristin Hille Vallas uttalelser om at selv det minste

vernealternativet er for ambisiøst.

–Tvert imot. Det er altfor lite til å sikre en viktig del av Nordens naturarv, sier generalsekretær Vibeke Skat-Rørdam i WWF-Danmark i et brev til den norske regjeringen. WWF-Danmark oppfordrer derfor myndighetene «i Brundtland-kommisjonens hjemland» til å sikre at minst 1,5 prosent av Norges produktive skogareal blir etablert som verneområde.

–Det vil bidra til å styrke Norges internasjonale troverdighet når det gjelder natur- og miljøbeskyttelse, heter det i brevet.

Internasjonale framskritt

Miljøorganisasjonene får observatørstatus i Paris- og Oslo-kommisjonen fra neste år, og flere land slutter seg til vedtaket fra Nordsjø-konferansen om å stanse utslipp av PCB. Dette er noe av det som ble vedtatt på møtet i Paris- og Oslo-kommisjonen på Island i slutten av juni.

Av LILLY NÆSS

Både Paris- og Oslo-kommisjonen har nå vedtatt nye regler. De går blant annet ut på å åpne kommisjonsmøtene for NGO-ene – de frivillige organisasjonene, slik at de fra neste år får observatørstatus på kommisjonsmøtene.

I Paris-kommisjonen ble medlemslandene enige om å begynne det tekniske arbeidet med å se på hvilke miljøfarlige stoffer som nå skal tas ut av bruk. Det vil si en oppfølging av Bergenskonferansen i praksis.

Neste år – for første gang – må kommisjonens kjernekraftland bevisse overfor de andre landene i kommisjonen at de

bruker den best tilgjengelige teknologien i atomanleggene sine. Nytt er også at Island, Irland, Portugal og Spania nå har sluttet seg til vedtaket fra Nordsjøkonferansen i mars i år om å stanse utslipp av PCB. Island planlegger å stanse sine utslipp innen 1995 og senest innen 1999 – det samme som de andre Nordsjø-landene har forpliktet seg til. De andre tre landene vil ha lengre tidsfrist på seg – innen år 2005 – og senest innen 2010.

Spania skrubber

Medlemslandene ble etter et nordisk og nederlandsk forslag enige om å slutte med å forbrenne avfall til havs innen utgangen av neste år. Dette er et gammelt forslag, men tidligere

har Spania satt seg på bakben. Kommisjonen vedtok også at det innen 1998 skal bli slutt med å dumpe kloakkslam i havet.

Avfall og utslipp

I Paris-kommisjonen møter representanter fra Nordsjø-landene, Island, Spania, Portugal og Island. Denne kommisjonen er opprettet i henhold til Paris-konvensjonen som regulerer utslipp fra landbaserte kilder til det nord-østlige Atlanterhavet.

I Oslo-kommisjonen møter de samme landene i tillegg til Finland. Denne kommisjonen er opprettet i henhold til Oslo-konvensjonen som regulerer dumping og forbrenning av avfall i det nord-østlige Atlanterhavet.

Redere med dobbelt bunn

Norsk redere er blitt mer miljøbevisste. 40 av 48 tankskip som nå bygges av norske redere har enten dobbelt bunn og eller dobbelt skrog. Dette på tross av at internasjonale regler ikke krever det. Det viser en rykende fersk oversikt fra Norges Rederiforbund.

Av LILLY NÆSS

Den ferske undersøkelsen som stammer fra 25. juni viser altså at 84 prosent av alle norske tankskip som bygges av norske redere enten har dobbelt bunn og eller dobbelt skrog.

– Sikkerhetsbevisste

– Det viser at norske redere er meget sikkerhetsbevisste og at del av dem også ønsker å profilere seg som miljøvennlige. Norge er trolig klart i spiss

sen her i forhold til resten av verden, sier administrerende direktør Per Morten Vigtel i Norges Rederiforbund i en kommentar til Natur & Miljø Bulletin. Som kjent fins det ingen internasjonale regler som krever at tankskip skal bygges med dobbelt bunn og eller dobbelt skrog.

– Budskapet de norske redere her gir er at norske redere – ved å satse på sikkerhet – arbeider målbevisst for å gjeninnta plassen som de fremste utøvere av kvalitetsskipsfart i

verd en, sier Vigtel.

– En klar seier for miljøbevegelsen, sier tidligere generalsekretær Jørn Siljeholm i Naturvernforbundet på telefon fra USA. Siljeholm har lenge arbeidet for at nye skip skal ha dobbel bunn, og gir gjerne honnør til de rederne som tar opp hansken før internasjonale regler er vedtatt. – Men nå må reglene komme. De mange skipsulykkene i det siste viser et klart behov for bedre skip, mener Siljeholm.

Blücher blir neppe sprengt

–Jeg tviler på om vi kommer til å sprengre Blücher. Det sier avdelingsingeniør Odd Arne Follum i SFT i en kommentar til ett av Veritas' forslag om å sprengre Blücher som ligger på bunnen av Drøbaksundet.

Av LILLY NÆSS

Nye undersøkelser fra SFT viser at det lekker ut 40–50 liter olje i døgnet fra skipsvraket Blücher og tilstanden for skroget blir stadig verre. Veritas foreslår blant annet å sprengre vraket for å få tømt det for olje. Det skal kunne gjøres ved å feste sprenglandninger på oljetankene, og ved hjelp av oljelenser ta opp oljen som har lagt seg på overflaten etter sprengningen.

lenser ta opp oljen som har lagt seg på overflaten etter sprengningen.

Usikkert

–Jeg tviler på om vi kommer til å gjøre dette. Det er for usikkert med hensyn til strøm og vindforhold, men vi må selvfølgelig se på forslaget fra Veritas. Vi vil be Forsvaret om å vurdere de tekniske mulighetene og konsekvensene av slik sprengning, sier avdelingsingeniør Odd Arne Follum i SFT.

–Jeg antar at vi ikke kommer til å gjøre det. Det er ikke noen umiddelbar interesse hos oss for sprengning, sier han. Spørsmålet vil bli avgjort til høsten. I mellomtiden lekker oljen ut og lekkasjen er stadig økende, bekrefter SFT. Men ifølge samme kilde er det ikke registrert noen skade, fordi oljen absorberes forholdsvis raskt fra havoverflaten.

Miljøpenger til trafikk

Fylkesmennenes miljøvernnavdelinger er i enkelte fylker blitt begunstiget med mer penger de siste dagene.

Miljøverndepartementet har nemlig avsatt 950.000 kroner av årets budsjett penger til de miljøvernnavdelingene i fylkene som skal arbeide med transportplanene for de ti største byene.

Konkret går det ut på at fylkene Vestfold, Buskerud, Telemark, Østfold, Troms og Vest-Agder er tilgodesett med 80.000 kroner hver. Rogaland, Hordaland og Sør-Trøndelag får 110.000 kroner hver, mens Oslo og

Akershus får 140.000 kroner. Totalt er det satt av 19,5 millioner til hele dette transportplanarbeidet, der Samferdselsdepartementet bidrar med 15 millioner og Miljøverndepartementet med 4,5 millioner.

Takk for støtten!

Takk for støtten!

Pappersgruppen
Postboks 4207, Torshov 0401 Oslo 4
Tlf. (02) 71 01 71

SR-FONDS
et selskap i SR-BANK gruppen

**Norske
Sivilingeniørers
Forening**

Trio Media
Byrå for markedsføring og informasjon
Postboks 499, 7801 Namsos - Tlf. (077) 71 701

OCEANOR
Oceanographic Company of Norway A/S
PIR-SENTERET
N-7005 TRONDHEIM, NORWAY

FRAMO
SERVICES A.S.
A FRANK MOHN COMPANY

K.A.H. PROSJEKT A/S
Partner i
BYGGRESSURS A/S

HIAS
VANLABORATORIET
Fysiske - kjemiske analyser
av vann og sedimenter
2312 OTTESTAD. Tlf. 065-76 522

Norge mot Dounreay:

Regjeringen må gjøre mer

—Kristin Hille Valla må gå i bresjen for å få til en internasjonal avtale om forbud av lagring av atomavfall i Dounreay, sier Erling Moe, leder for aksjonen «Norge mot Dounreay» til N&M Bulletin. Britene vil trolig avgjøre saken i juli.

Av LILLY NÆSS

Det har i lengre tid vært kjent at det britiske UKAEA (United Kingdom Atomic Energy Authority) har vært i kontakt med flere andre europeiske land om lagring og mulig gjenvinning av høyt anrikt uran fra forskningsreaktorer i Dounreay. Det dreier seg også om uran fra USA, sendt til forskningsstasjoner i Europa, som USA ikke vil ha tilbake. I den forbindelse er det snakk om å levere og lagre uran i Dounreay i inntil fire år for deretter å gjenvinne det. Denne kontakten skal ha kommet lengst med en kunde i Vest-Tyskland. Miljøvernminister Kristin Hille Valla har underrettet både det Nordiske Ministerrådet og sine nordiske kolleger og bedt dem ta kontakt med britiske myndigheter. Hun har også sendt et brev til den britiske miljøvernministeren Christopher Patten der hun uttrykker regjeringens bekymring.

stopper Patten der hun uttrykker regjeringens bekymring.

Viktig å presse

—Dette er selvfølgelig vel og bra, men det er også viktig at den norske regjeringen tar kontakt med de landene som har tenkt å transportere slikt avfall til Dounreay — spesielt Vest-Tyskland, Spania og Nederland. Det er viktig at presset blir lagt både på leverings- og mottakerland av slikt avfall, slik at vi får hindret dette, sier Erling Moe, leder for aksjonen «Norge mot Dounreay» til N&M Bulletin. Han syns også det er viktig å få en internasjonal avtale om forbud mot slik lagring, hjemlet enten i London- eller Pariskonvensjonen.

—Jeg håper nå at Hille Valla vil gå i bresjen for å få til en slik avtale, sier Moe. Han tror at det eneste som hjelper er et sterkt kontinuerlig press både fra politikere og grasrot.

— Gjør hva vi kan

—Vi har tatt opp Dounreay-sa-

ken i Paris-kommisjonen, og der ble landene enig om å se nærmere på konsekvensene av å lagre uran. Norge gjorde her sitt syn helt klart. Det sier Per Schive, førstekonsulent i Miljøverndepartementet og nylig hjemkommet fra Paris-kommisjonens møte på Island.

Britene ble bedt om å forklare seg for de andre landene i kommisjonen, og uttalte at de fra deres side ikke var snakk om noen permanent lagring. Konklusjonen ble at kommisjonen skulle se nærmere på konsekvensene.

Mye tyder på at Norge ikke ville ha fått igjennom et forbud mot lagring på nåværende tidspunkt i kommisjonen. En viktig faktor er her de landene som eksporterer uranet sitt til Dounreay. I den forbindelse vurderer Miljøverndepartementet nå å ta kontakt med de eksporterende landene, men har ennå ikke tatt noen avgjørelse om de skal gjøre det eller ikke.

Tøff jobb for Rambjør

—Interesse for miljøpolitikk var en av årsakene til at jeg søkte jobben, sier den nye toppsjefen i NSB, Kristian Rambjør til N&M Bulletin. — Transport og miljø henger nøye sammen, og jernbane er en miljøvennlig transportform.

Av GUNNAR BOLSTAD

—Mange frykter at du nå skal rasere jernbanetilbudet i distriktene?

—Hvor har de det fra, spør en lett indignert Rambjør, som mener at folk bør holde seg for gode til å drive med det han kaller «etikettbeskrivelser» av ham. Han ergrer seg over lett-vint journalistikk og syntes det var ille da det ble bråk om lønnen hans og har lært at man

ikke skal være morsom om privat økonomi. Et forsøk på å vitse med at han måtte selge huset hvis han tok jobben i NSB endte opp på Stortingets talerstol der illinte SV'ere hudflettet både Rambjør og andre toppsjefer.

Trøbbel

Kristian Rambjør får ingen lett jobb. Jernbaneforbundet har allerede varslet at samarbeidsklimaet blir vanskelig. —Regjeringen har vist at de ikke ønsker noe samarbeid med de an-

satte og det får de ta konsekvensen av, sier forbundsleder Leif Thue til Arbeiderbladet. —NSB vil bli den store taperen, mener Thue.

Likevel kan det tenkes at Thue vil finne en alliansepartner i den miljøinteresserte Rambjør som har State of the World som nattbordslektyre. —Jernbanedriften står foran en renessanse. Vår oppgave blir nå å skape et markedsrettet, kundeorientert jernbanenett i Norge, sier Rambjør til N&M Bulletin.

Bilbransjen fortviler:

Tøffere avgasskrav

Bilbransjen river seg i håret over de nye avgasskravene til varebiler og småbusser som Veidirektoratet foreslår. —Kravene vil føre til at mange modeller forsvinner fra markedet og til økte CO2-utslipp, mener Bilimportørenes Landsforening.

Av GUNNAR BOLSTAD

—Det stemmer forsåvidt at utslippene av karbondioksid vil øke med omlag fem prosent fra denne typen biler, sier Erik Figenbaum i Statens Forurensingstilsyn. —I forhold til det totale CO2-utslippet fra den norske bilparken er det imidlertid marginal økning. For denne typen biler er det viktigere å få ned andre typer utslipp, ikke minst når det gjelder kreftframkallende partikler fra dieselmotorene, mener Figenbaum.

—Diesel er løsningen

—Diesel er løsningen på CO2-problemene i denne omgang, mener direktør Finn Tandberg

hos Bilimportørenes Landsforening. Han koordinerer høringsuttalelsene fra bilprodusentene når det gjelder forslaget til nye avgassforskrifter.

—Konsekvensen av de nye avgasskravene som skal gjelde fra høsten 1991 er at flere modeller, blant annet samtlige varebiler med dieselmotorer, forsvinner i kortere eller lengre tidsrom. Dette vil få negative miljøkonsekvenser.

Tandberg mener at de europeiske landene har sett seg blind på de såkalte California-kravene, som er i ferd med å bli standard for europeiske avgasskrav. —Man glemmer at USA omtrent ikke har dieslbiler. Dessuten finnes det ikke et sted i Europa som har tilnærmedesvis de smog-problemene man

finder i Los Angeles, sier Tandberg.

—Moderasjon

—Vi vil be om en smule moderasjon, sier Tandberg. Han tror imidlertid ikke på noen samlet aksjon mot norske myndigheter, slik man har sett i Sverige. Den europeiske bilindustrien har gjennom flere møter med svenske myndigheter forsøkt å få myndighetene til å lette på kravene.

Både Sverige og Norge er nå i ferd med å innføre krav som EFTA-landene har arbeidet seg fram til, i tråd med California-modellen. Også i EF-landene arbeides det med strengere avgasskrav.

Astmaforskning:

Ikke fem flate øre fra Lie

Samferdselsministeren vil ikke gi fem flate øre til et prosjekt som skal undersøke sammenhengen mellom luftforurensing og astma hos barn. Kristin Hille Valla og Harald Rensvik (SFT) har imidlertid tatt på seg spanderbuksene og gir 80.000 kroner.

Av LILLY NÆSS

B arneavdelingene ved Nordland sentralsykehus i Bodø og Ullevål sykehus i Oslo ønsker å samarbeide om å undersøke sammenhengen mellom luftforurensing og astma hos barn og har søkt både helse- miljø- og samferdselsmyndigheter om penger — totalt 276.000 kroner. SFT og Miljøverndepartementet har gått inn med 80.000 kroner.

Samferdselsdepartementet og Lars Gunnar Lie gir ingenting. Begrunnelsen er at de i år har gitt 900.000 til et forskningsprogram i regi av NTN (Norsk teknisk naturvitenska-

pelig forskningsråd), kalt Trafikk og Miljø. Dette prosjektet skal spesielt se på sammenhengen mellom trafikkstøy, forurensing og helse. I sitt avslag kommer også Samferdselsdepartementet med kritikk av undersøkelsen.

Skuffende

—Dette er en undersøkelse som ikke splitter luftforurensingen opp etter kilde, og vil være av mindre verdi som grunnlag for å fatte beslutninger innenfor Samferdselsdepartementets ansvarsområde, heter det i avslaget.

—Det er skuffende at Samferdselsdepartementet ikke kan gi noe, sier Lars Erik Ei-

bak Bru, konsulent i Miljøverndepartementets seksjon for trafikk og miljø til N&M Bulletin. For både Miljøverndepartementet og SFT synes dette er et utmerket prosjekt, særlig sett i lys av Miljøverndepartementets planer om en stortilt satsing på samferdselstil- tak fra høsten av. Både SFT og Miljøverndepartementet tror at resultatene av undersøkelsen vil være av internasjonal interesse. Nå viser det seg at behovet for penger til prosjektet er noe mindre, slik at det bare «gjenstår» omlag 116.000 kroner. Mye taler for at Miljøvern- og Sosialdepartementet vil stå støttende til og betale resten.

Takk for støtten!

1915/75/1990
BLADKOMPA NIET

TENK MILJØ - REIS KOLLEKTIVT
Fosen trafikklag A/S pb. 2554 Trondheim
Tlf. sentralbord 07-52 55 40.
ruteopplysning 07-52 79 60

Ivar Rivenas
TRMIC

Vannkraft; energien som kommer igjen og igjen og igjen....

ØSTFOLD
ENERGIVERK A/S

KRONOS TITAN A/S
FREDRIKSTAD

**BAE - AARBAKKE
ROGNLIEN - LUND
HAUGESTAD - MOLAND**
ADVOKAT M.N.A.
STORGT. 13
0028 OSLO 1
TELEFON (02) 33 46 00

**DET NORSKE
VERITAS**
Det norske Veritas
er en frittstående institusjon
som arbeider for å sikre liv, miljø og verdier.

**NORSK KJEMISK
INDUSTRI-
ARBEIDER-
FORBUND**

BREV

JA, jeg vil abonnere på *N&M Bulletin*

Naturvernforbundets nyhetsbrev N&M Bulletin kommer annenhver uke. Abonnement gjelder for ett år.

Jeg vil abonnere på _____ eksemplar(er) av hvert nummer.

Abonnementstype (sett kryss):

- ☐ Institusjoner/bedrifter kr. 250,-
- ☐ Privatpersoner (ikke-medlemmer) kr. 150,-
- ☐ Privatpersoner (medlemmer) kr. 120,-
- ☐ TILBUD! 2 måneder GRATIS!

Navn/bedrift: _____

Adresse: _____

Postnr./sted: _____

Kan sendes
ufrankert
i Norge.
Adressaten
vil betale
porto.

SVARSENDING

Avtale nr. 109 000/5 Pb.

NORGES
NATURVERNFORBUND

Grünerløkka postkontor
0505 OSLO 5

BREV

Jeg melder meg inn i Naturvernforbundet

- ☐ Hovedmedlem kr. 200,-
- ☐ Pensjonist kr. 100,-
- ☐ Familiemedlem kr. 300,-
(får ikke Natur & Miljø)
- ☐ Bedriftsmedlemsskap, minst kr. 1.500,-

Navn/bedrift: _____

Adresse: _____

Postnr./sted: _____

Kan sendes
ufrankert
i Norge.
Adressaten
vil betale
porto.

SVARSENDING

Avtale nr. 109 000/5 Pb.

NORGES
NATURVERNFORBUND

Grünerløkka postkontor
0505 OSLO 5